

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_693
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Jazykové znalosti a dovednosti
Autor, spoluautor:	Mgr. Marie Mušková
Název DUMu:	System českých hlásek
Pořadové číslo DUMu:	13
Stručná anotace:	Cílem je výklad, procvičení a upevnění látky daného tematického okruhu. Tato prezentace umožňuje seznámit žáky s daným učivem, zábavnou formou je vede ke konstruktivnímu přemýšlení a interakci v hodinách mluvnice v rámci předmětu český jazyk a literatura.
Ročník:	1., 4.
Obor vzdělání:	63- 41- M/ 01, 65- 42- M/ 02 Ekonomika a podnikání, Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Materiál je určen k prezentaci v MS PowerPoint v hodině českého jazyka. Materiál je určen pro výklad nové látky, její upevnění i procvičení.
Výsledky vzdělávání:	Žáci aktivně pracují se získanými informacemi, umí správně používat dané termíny a vyjádřit či obhájit svůj názor. Žáci umí prezentovat a obhajovat jednotlivé znalosti z oblasti české mluvnice.
Vytvořeno:	13. 02. 2014
Určeno pro:	1 OPČ, 1 CR, 4 OPČ, 4 CR
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Třídění českých samolásek

Podle polohy jazyka

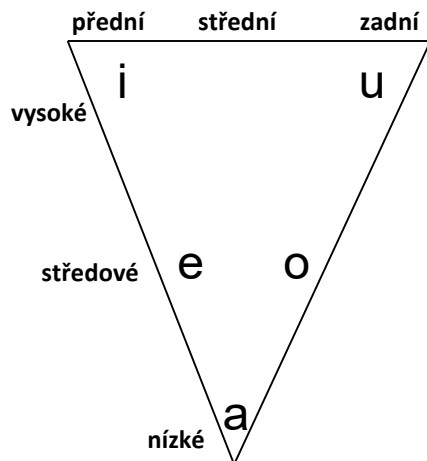
a -střední, nízká

e -přední, středová

i -přední, vysoká

o -středová, zadní

u -vysoká, zadní

Podle délky

(kvantity)

- Samohlásky se liší na krátké a dlouhé
- takto se odlišují dvojice zvukově podobných slov a odlišným významem (psi – psí, děti – dětí)

Podle postavení rtů

- Zde rozlišujeme samohlásky zaokrouhlené a nezaokrouhlené
- zaokrouhlené jsou o, u – při jejich výslovnosti sešpulíme rty

Třídění českých souhlásek

1.

Podle místa artikulace

1. retné: b, p, m
2. retozubné: v, f
3. zubodásňové přední:
d, t, n, z, s, c, dz
(*znělé c*), l, r, ř
4. zubodásňové zadní:
ž, š, č, dž (*znělé č*)
5. předopatrové: d', t',
ň, j
6. zadopatrové: g, k,
ch, ŋ
7. hrtanové: h + ráz (
začátek samohlásky
po pauze: okolo)

2.

Podle způsobu

artikulace, zda je
tvořena překážka
v mluvidlech při
samotné
artikulaci
souhlásky

1. závěrové : b, p,
d, t, d', t', g, k, m,
n, ŋ, ň
2. úžinové: v, f, z, s,
ž, š, j, h, ch, l, r, ř
3. polozávěrové: c,
č

3.

Podle znělosti

znělé x neznělé

- párové znělé: b, v,
d, d', z, ž, g, h, dz, dž
- párové neznělé: p,
f, t, t', s, š, k, ch, c, č
- nepárové znělé: r,
l, m, n, ň, j

Při artikulaci
znělých souhlásek
se hlasivky chvějí,
při artikulaci
neznělých pak
zůstávají v klidu

PROCVIČOVÁNÍ:

1. Zkuste vyhledat slova s dlouhými samohláskami *ó* a *é* v češtině, na co jste přišli?
2. Hledejte slova se souhláskami *g* a *f*.
3. Zkuste zaznamenat následující slova fonetickým přepisem a klasifikujte jednotlivé samohlásky: dítě, léto, časopis, modul (např. a – samohláska střední, nízká, krátká, nezaokrouhlená atd.) *Zde kontrolu správnosti provádí vyučující*
4. Ve kterém řádku jsou slova, která mají všechny slabiky otevřené?
 - a) strom, některé, králův
 - b) zlost, tma, vyzařuje
 - c) stromy, stopy, vychyluje se

ŘEŠENÍ:

1. šapitó, haló, sezóna, móda, skóre, nervózní, óda, ó, jó, nó, óch....

Jedná se o slova přejatá z cizích jazyků, v případě slov českých jde pak o citoslovce.

2. organizace, generál, galerie, program, energie, informace, fotografie, šéf, film, funkce.. Jde opět o slova přejatá (foukat, funět jsou slova česká)
4. Řádek c (končí-li slabika na samohlásku, je otevřená, pokud je na jejím konci souhláska, je zavřená)

Zdroje:

- Obrázková galerie Klipart Microsoft PowerPoint
- Vlastní zdroje

